

- flexibilitatea compozițională, bazată pe imaginație: compunerea, descompunerea, recompunerea elementelor și compozițiilor plastice; libertatea de operare cu elementele limbajului plastic în diverse structuri compoziționale;
- flexibilitatea cromatică – se referă la abilitatea de a lucra cu diverse culori și game cromatice, de a compune și recompune o gamă cromatică, de a alege și schimba gama de culori folosite într-o lucrare;
- flexibilitatea ideatică: modelarea și remodelarea mesajului ideatic al unei lucrări.

Pentru **fluiditatea plastică**, am determinat următoarele componente:

- fluiditatea compozițională: varietatea asociațiilor cu principiile, legitățile compoziționale caracteristice artelor vizuale;
- fluiditatea cromatică: varietatea combinațiilor de culori, varietatea gamelor cromatice;
- fluiditatea ideatică: bogăția, varietatea, multitudinea mesajelor ideatice și semantice ale lucrărilor.

Originalitatea plastică constă în:

- soluții noi, individuale, originale (unice), care nu imită, nu copiază modele, exemple concrete, create de alte persoane, de alți artiști plastici.

În concluzie, esența creativului constă în noutatea și originalitatea sa. De aceea, nici în învățământ, nici în alt domeniu, nu există standard pentru a evalua creativul. A fi creativ înseamnă a crea ceva nou, original și adecvat realității. De aceea, ca dimensiune artistică, orice capacități creative ale studenților înseamnă a face să existe, a aduce la viață, a cauza, a genera, a interpreta și a da viață unor valori. Studentul creativ manifestă originalitate și expresivitate, este imaginativ, generativ, inventiv și inovativ.

BIBLIOGRAFIE

1. CRISTEA, M. *Sistemul educațional și personalitatea. Dimensiunea estetică*. București: Ed. Didactică și Pedagogică, 1994.
2. ROCO, M. *Creativitate și inteligență emoțională*. Iași: Ed. Polirom, 2001.
3. STOICA-CONSTANTIN, A. *Creativitatea pentru studenți și profesori*. Iași: Ed. Institutul European, 2004.

METODOLOGIA ELABORĂRII COMPOZIȚIILOR CREATIVE ÎN CADRUL CURSULUI DE ARTA TEXTILĂ – IMPRIMEU ARTISTIC

*Arbuz-Spatari Olimpiada, dr., conf. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău*

CZU:37.036:745.52

Abstract

Creative activities are based on the textile art course Artistic print - batik. The concept of this course provides for the accumulation of fundamental knowledge of decorative profile, but also of practical skills in creative-compositional activity in the field of textile art. The Artistic Print - batik course aims to train students in the basics of understanding and using the elements of plastic language, basic procedures and techniques. The course is studied in the I-IV years at the specialties of the Department of Decorative Art and Design (Decorative Art, Plastic Art, Plastic Art and Technological Education, Clothing Design) and provides the acquisition of theoretical notions and practical skills of textile printing, practicing multiple possibilities technical realization of the print as well as the familiarization of the

students with the utilitarian and aesthetic function of the artistic work. The aim of the course is to develop artistic creativity through the artistic-plastic education of the student.

Key-words: methodology, creative compositions, textile art, artistic print.

Printre obiectivele de bază ale cursului *Arta textilă - imprimeu artistic* vom semnala optimizarea activităților creative, cu scopul dezvoltării creativității artistice la studenți prin aplicarea creativă a tehnologiilor de bază ale baticului. Tehnologiile de bază sunt prezentate ca unele dintre numeroasele metode specifice de aplicare a elementelor limbajului plastic în arta textilă.

În cadrul cursului *Arta textilă - imprimeu artistic* ne vom axa pe studierea și aplicarea tehnicilor de bază, procedeele și mijloacelor tehnice. Tehnicile batikului sunt studiate atât ca mediu practic pentru proiectarea și elaborarea compozițiilor creative în procesul creator, precum și ca mijloc de expresie individuală. În acest proces creator, se dezvoltă abilitatea manuală, sensibilitățile optice și tactile. În funcție de modul de executare, *imprimeul artistic* se clasifică după tehnicile și procedeele specifice în: *batik rece, batik fierbinte, batik în noduri*.

În procesul elaborării *metodologiei dezvoltării creativității artistice* în cadrul disciplinei *Arta textilă - imprimeu artistic*, s-a conturat necesitatea perfecționării și elaborării unei programe experimentale cu scopul de a ridica nivelul creativității artistice și nivelul procesului de instruire artistico-plastică. Structura tehnologiei educaționale este analizată și proiectată prin următoarele componente: *obiective, conținuturi, metode de aplicare a elementelor limbajului plastic, procedee și mijloace tehnice, evaluarea, scopul*.

Elaborarea formelor artistice prin geometrizare creativă reprezintă un ansamblu de metode experimentale de aplicare a formelor artistice noi în procesul dezvoltării creativității artistice la studenți, *geometrizarea* fiind una dintre metodele de aplicare creativă a formelor plastice la cursul de Artă textilă (Imprimeu artistic).

Dezvoltarea creativității studenților este facilitată de diverse exerciții care deschid perspectivele analizei și aplicării formelor geometrizate în elaborarea compozițiilor creative. Se face astfel o încercare de transformare prin geometrizare a elementelor limbajului plastic, prin: *stilizare; simplificare; abstractizare*. Chiar de la primul contact cu metodologiile și limbajul plastic corespunzător, se face o sinteză a rezultatelor obținute.

Sinteza artistică, *abstractizarea și stilizarea* unor forme naturale nu sunt posibile în afara raționamentului structural geometric. Ideea geometrizării formelor plastice marchează debutul procesului de creație și în orice compoziție se reprezintă într-o strânsă corelație dintre structura geometrică și cea plastică.

În acest context ne-am propus să urmărim traiectoria elementelor și figurilor geometrice (punct, linia etc.) la nivel plastic și creativ, fiind conștienți de faptul că transformarea elementelor limbajului plastic prin geometrizare creativă sunt metode principale de dezvoltare a creativității la studenți, în procesul studierii cursului de artă textilă.

Elaborarea formelor artistice prin geometrizare creativă a elementelor limbajului plastic este mai eficientă, dacă va parcurge următoarele etape:

1. Studierea elementelor de bază ale limbajului plastic.
2. Transformarea elementelor limbajului plastic prin geometrizare.
3. Elaborarea formelor plastice prin geometrizare creativă.

Elaborarea compozițiilor plastice este posibilă prin aplicarea creativă a formelor plastice și poate fi realizată prin: *colectarea informației vizuale, selectarea materialelor, realizarea temei propuse în crochiuri (schițe căutări), lucru la proiect (schiță mărită), executarea proiectului artistic în tehnologia respectivă a cursului de Artă textilă (imprimeu, tapiserie), în procesul de*

creație a studenților, în domeniul artelor plastice. Pentru dezvoltarea creativității studenților, la nivelul de aplicare a formelor și elementelor limbajului plastic, ei elaborează compoziții din forme geometrizate, plastice și creative. Aplicarea formelor plastice geometrizate este posibilă pentru elaborarea compozițiilor decorative, plastice, ornamentale, spațial-volumetric.

Strategia generală de dezvoltare a creativității artistice a studenților

Scopul: Dezvoltarea creativității artistice a studenților

Obiectivele de formare profesională și dezvoltare a creativității artistice:

A. *Cognitiv-comprehensive.* Studentul va cunoaște/înțelege:

- genurile artei decorative în corelație cu alte genuri ale artei plastice;
- principiile compoziționale în lucrările de artă textilă;
- elementele limbajului /formeii artistice în artele plastice/arta textilă/imprimeul artistic;
- simbolurile plastice ale ELP;
- diferența dintre forme și linii în crearea compoziției decorative abstracte;
- metodele și tehnicile de bază pentru elaborarea lucrărilor de artă textilă/imprimeu artistic.

B. *Tehnologice sau psihomotorii.* Studentul va fi capabil:

- să aplice principiile specifice compoziției artei textile în lucrările proprii;
- să aplice metodele și tehnicile artistice de bază în lucrările de artă textilă elaborate;
- să aplice mijloacele materiale și plastice în corespundere cu proprietățile lor în elaborarea compoziției decorativ-abstracte;
- să utilizeze mijloace plastic-expresive în lucrările proprii de artă plastică;
- să utilizeze simboluri plastice în lucrările elaborate;
- să elaboreze o compoziție creativă de artă textilă, aplicând achizițiile în domeniu (cunoștințe, capacități/aptitudini, atitudini).

A. *Atitudinale.* Studentul va manifesta/exprima:

- opinii și aprecieri față de operele și fenomenele artei plastice/artei textile/ imprimeului artistic, va efectua evaluări critice profesioniste ale acestora;
- atitudini artistic-estetice în lucrările de artă textilă elaborate;
- conștiința valorii propriei personalități artistice;
- perseverență în dezvoltarea creativității artistice și a personalității sale de creație.

Conținuturi:

Partea I. Materii ale cursului *Arta Textilă. Imprimeu artistic:*

- particularitățile ELP în arta textilă;
- formele geometrice ale artelor plastice;
- corelația dintre ELP și formele geometrice;
- particularitățile motivelor ornamentale;
- studiul simbolic și semantic al elementelor și formelor plastice.

Partea II. Materii despre activitatea de creație artistico-plastică a inclus:

A. *Metode:*

- metoda transformării ELP de la simplu la compus;
- metoda transformării ELP prin geometrizare;
- metoda elaborării formelor plastice prin geometrizare creativă;
- metoda elaborării formelor noi, creative, cu aplicarea ELP;
- metoda transformării ELP în motive ornamentale;
- metoda aplicării simbolicii elementelor limbajului plastic;
- metoda studierii corelației dintre simbolul plastic și simbolul geometric;

- metoda transformării ELP în structuri frontale;
- metoda transformării ELP în structuri volumetrice.

B. *Procedee, tehnici și mijloace: batik rece, batik fierbinte, batik în noduri, tehnica mixtă;*

C. *Evaluarea:* tipuri de evaluare (inițială – de diagnosticare, continuă-formativă, sumativă, autoevaluarea), principii, criterii și forme specifice evaluării în artele plastice/textile.

Procesul creator pentru realizarea metodologică a activităților creative parcurge următoarele etape de lucru:

Prima etapă – elaborarea compozițiilor creative – presupune:

1. Studiul elementelor limbajului plastic și formelor geometrice:

- studiul semantic și simbolic al elementelor limbajului plastic și formelor geometrice;
- determinarea corelației dintre simbolul plastic și cel geometric.

2. Aplicarea conștientă a elementelor limbajului plastic în compozițiile creative:

- elaborarea formelor plastice noi prin aplicarea metodelor de transformare a elementelor limbajului plastic;

- activizarea formelor plastice cu ajutorul elementelor limbajului plastic.

Activitățile practice: tabele cu transformări, crochiuri (schițe-căutări grafice și în culoare).

3. Lucrul la proiectul (schiță-mărită) uneia dintre compozițiile selectate.

A doua etapă – prelucrarea materialelor textile – presupune:

- selectarea mijloacelor materiale necesare pentru lucrul tehnologic;
- executarea probelor tehnologice;
- exersarea tehnicilor de bază ale *imprimeului artistic (batik rece, batik fierbinte, batik în noduri)*;
- etapizarea proceselor tehnologice respective.

A treia etapă – executarea compozițiilor creative elaborate în tehnicile textile ale imprimeului artistic.

A patra etapă – prezentarea compozițiilor creative elaborate în tehnicile textile la vizionare – examen.

Conform temelor în cadrul conceptului propus a *metodologiei dezvoltării creativității artistice* au fost realizate lucrările creative în cadrul disciplinei *Imprimeul artistic*.

Tehnicile imprimeului artistic sunt studiate atât ca mediu practic pentru proiectarea și elaborarea compozițiilor creative în procesul creator, precum și ca mijloc de expresie individuală. În acest proces creator, se dezvoltă abilitatea manuală, sensibilitățile optice și tactile.

La compartimentul Executarea tehnologică a compozițiilor creative, tehnicile de bază ale *imprimeului artistic* au fost aplicate prin:

- aplicarea conștientă a elementelor limbajului plastic în contextul tehnicilor de bază ale *imprimeului artistic*;
- corelarea tehnologiilor de bază ale *imprimeului artistic* cu realizarea plastică, creativă și expresivă a elementelor limbajului plastic și cea a formelor plastice elaborate;
- aprobarea, în procesul creator, a tehnologiilor de bază ale *imprimeului artistic: batik rece, batik fierbinte, batik în noduri*.
- În cadrul cursului de artă textilă *Imprimeul artistic*, pentru realizarea activităților creative sunt necesare *cunoștințe, capacități și aptitudini* specifice artelor plastice:
- *cunoștințe:* domenii și genuri ale artelor plastice (arta textilă, arta decorativă), elemente de limbaj plastic, forme plastice, ornamente și motive ornamentale, noțiuni de simbol, semne plastice, scheme compoziționale, tehnici și tehnologii textile specifice;

- *capacități de:* percepere, analiză, sinteza, selectare, comparare, însușire;
- *aptitudini:* elaborare, aplicare a elementelor limbajului plastic, utilizarea metodelor de transformare și elaborarea formelor plastice noi;
- *atitudini:* (dorința de autoafirmare, dorința de a cunoaște, dorința de a participa, predispoziția pentru muncă, dorința de perfecționare permanentă, dorința de autoevaluare, interesul față de nou, realizarea scopurilor în propriul stil, manieră, încrezut în forțele sale, imaginație, spontaneitate) pentru realizarea cu succes a activităților creative.

În concluzie. Metodele, procedeele și tehnicile de studiu și aplicare a ELP în arta textilă, precum și structura procesului de elaborare a produsului de creație este conform principiilor artei și educației artistic-estetice, în conformitate cu care specificul metodelor de creație artistică își are originea, în scopurile ce le imprimă produsului creat, personalitatea creatoare a studentului.

Reflexivitatea realizărilor artistice este determinată de factori precum: organizarea creației (cu limbajul ei plastic și tehnologic, prelucrarea formelor creative, a ritmurilor psihologice specifice creativității artistice), condițiile impuse de realizarea creativă artistico-plastică în selectarea și prelucrarea materialului transfigurat.

În particular:

- studiul limbajului plastic și aplicarea creativă a metodei de transformare a elementelor limbajului plastic vor servi ca reper principal pentru elaborarea compozițiilor decorative de artă textilă *imprimeu, tapiserie*;
- aplicarea creativă a metodei de transformare a ELP prin geometrizare constituie reperul principal în crearea compozițiilor decorative creative la cursurile de artă textilă;
- cunoașterea modalităților de elaborare a lucrărilor textile complexe va contribui la dezvoltarea capacităților de creație și aptitudinilor studenților de aplicare conștientă a ELP;
- aplicarea creativă a legităților de transformare a elementelor limbajului plastic va contribui la elaborarea compozițiilor plastice originale;
- în artele textile, aplicarea simbolicii reprezintă un procedeu esențial al creației, activitățile creative sunt mijloacele de dezvoltare estetică în procesul creator al tineretului studios.

Artă textilă *imprimeu artistic* se realizează prin exersarea tehnicilor de bază *batik rece, batik fierbinte, batik în noduri, tehnici mixte*, care sunt conforme ELP și dezvoltării creativității artistice la studenți.

BIBLIOGRAFIE

1. ARBUZ-SPATARI, O.; SIMAC, A. *Dezvoltarea creativității artistice la studenți în cadrul cursului de artă textilă. Ghid metodic.* Chișinău: Editura Garomont, 2012.
2. ARBUZ-SPATARI, O. *Elaborarea compoziției creative la tema: Peisaj arhitectural, în cadrul cursului de artă textilă imprimeu artistic. Lucrare metodică.* Chișinău: Editura UPS „Ion Creangă”, 2013.
3. ARBUZ-SPATARI, O. *Evaluarea lucrărilor de creație în cadrul cursului de artă textilă – Imprimeu artistic. Ghid metodologic.* Chișinău: Editura UPS „Ion Creangă”, 2013.
4. ARBUZ-SPATARI, O. *Tehnologia elaborării compozițiilor creative în cadrul cursului de artă textilă – Imprimeu artistic „Compoziția decorativă flora și fauna”. Suport de curs la cursul universitar – Imprimeu artistic.* Univ. Ped. De Stat Ion Creangă mun. Chișinău, Fac. Arte Plastice și Design, Catedra Arta Decorativă. Chișinău: S.N, 2017 Tipografia UPS „Ion Creangă”.
5. ARBUZ-SPATARI, O. Conceptualization of the methodology of students' artistic creativity development (CMSACD). În: *Dimensiuni ale educației artistice.* Coord. EUGENIA MARIA PAȘCA. Iași: Artes, Vol.11.: Național și universal în arta și educația europeană = Național and universal in European art and education, 2015, pp.168 – 177.
6. ARBUZ-SPATARI, O. The theoretical development of student' artistic creativity (DSAC). In: *Review of artistic education.* Review published by “George Enescu” University of Arts Iași,

Romania, under Center of Intercultural Studies and Researches, Institute of Psychopedagogical Training and Counseling: 2015, pp. 279 – 282.

7. ARBUZ-SPATARI, O. Knowledge and valorification of the plastic language and of the folk decorative motifs in the artistic education study process, În: *Review of artistic education*. Nr 13-14. Center of Intercultural Studies and Researches, Department for Teachers Education, George Enescu National University of Arts, Iași, Romania. Editura: ARTES PUBLISHING HOUSE IAȘI, 2017, pp. 151-158.

DEZVOLTAREA IMAGINAȚIEI CREATIVE PRIN DISCIPLINA UNIVERSITARĂ PICTURA DECORATIVĂ PE STICLĂ

Roșca - Ceban Daniela, drd.,

UPS „Ion Creanga” din Chișinău.

Arbuz-Spatari Olimpiada, dr., conf. univ.

UPS „Ion Creanga” din Chișinău

CZU: 745/749:37.036

Abstract

The course of decorative painting on glass presents a broad description of the respective technique, of the applied ornament and the specific of the creative imagination in the plastic arts. In the content of this work a tangence is made between the decorative painting on the glass and the development of the creative imagination of the student-plastic artists, by applying this technique.

Key-words: Creative imagination, university discipline, decorative painting on glass.

Disciplina universitară Pictura decorativă pe sticlă (curs la libera alegere).

La etapa actuală, studenții Facultății Arte Plastice și Design au ocazia să asculte și să participe activ la un curs de formare și dezvoltare a imaginației creative – Pictura decorativă pe sticlă, point to point.

Cursul durează șase semestre, începând cu anul II de studii universitare cu profil artistico-plastic, și își propune să valorifice tehnica point to point, mai curând decât să ofere posibilitatea studenților să decoreze mecanic obiectele propuse.

Scopul cursului – formarea competențelor de aplicare a decorului în orice stil și de pe orice obiect, în conexiune cu principiile plastice și rigurile compoziției decorative.

În procesul de instruire, vor fi analizate, discutate și aplicate toate tipurile de bază ale picturii pe obiecte solide.

Studenții vor fi familiarizați cu ornamentele, principiile de construcție a acestora, caracteristicile, schemele, culorile utilizate în picturile murale și point to point.

Studenții vor face cunoștință cu metodele tradiționale de aplicare a decorului, vor studia utilizarea modelelor și desenelor făcute gata, vor construi și rula propriile modele.

După fiecare lecție, studenții vor face sarcinile individuale, cu scopul de consolidare a materialului. La finele cursului, fiecare student va avea competențele necesare pentru activitatea independentă în continuare.

Exercițiul *elaborarea compoziției decorative Ornament Indian - Mandala* va învăța studenții cum sa creeze modele diferite (fiecare student va face propriul său ornament unic), de asemenea, studentul va avea posibilitatea să învețe elementele de bază de lucru cu sticla și porțelanul. În timpul orelor studenții vor primi baza de cunoștințe necesare pentru realizarea propriilor picturi în această tehnică.

Ornamentul Indian prezintă un decor potrivit pentru aplicarea tehnicii pictura decorativă pe sticlă – point to point pe panouri.

În contextul respectiv, materialele prezentate sunt autentice și corespund cerințelor procesului de predare-învățare în instituțiile superioare de învățământ cu profil artistico-plastic.